РЕДОВНИЯТ ДОКЛАД ЗА 2004 - ПОЛИТИЧЕСКИ КРИТЕРИИ [превод на български език]

Публикуван на: 07-10-2004

Политическите критерии за присъединяване, формулирани от Европейския съвет в Копенхаген през м. юни 1993 г., на които трябва да отговарят страните-кандидатки, гласят, че страните следва да са постигнали **"стабилност на институциите, гарантиращи демокрация, правова държава, спазване на правата на човека и зачитане и закрила на малцинствата."**
В Становището си от 1997 г. относно молбата на България за членство в ЕС Комисията заключи:
"България е изградила демократични институции и тяхната стабилност вече изглежда сигурна. Те трябва да бъдат укрепени чрез практики, които са по-тясно обвързани с правовата държава на всички равнища на държавния апарат. Свободните и честни избори доведоха до смени на правителството през 1994 г. и 1997 г.
Продължават да съществуват слабости във връзка със зачитането на основните права, но избраното през м. април 1997 г. ново правителство обяви поредица реформи във вярната посока. Трябва да се положат значителни усилия за борба срещу корупцията, подобряване на съдопроизводството и осигуряване на по-пълна закрила на личните свободи, особено като се има предвид, че все още са твърде чести злоупотребите със служебното положение от страна на полицията и тайните служби. Въпреки че турското малцинство изглежда добре интегрирано, не може да се каже същото за ромското (циганското) население.
Подобренията след идването на власт на новото правителство показват, че България е на път да изпълни политическите условия, определени от Европейския съвет в Копенхаген."
В Редовния доклад за 2003 г. Комисията установи, че:
"България продължава да изпълнява политическите критерии от Копенхаген.
Беше постигнат напредък с приемането на Програма и План за действие за изпълнение на Стратегията за модернизация на държавната администрация, които целят консолидиране на законовата рамка в тази област. В бъдеще са необходими допълнителни усилия, за реформа на публичната администрация и постигане целта на България да има квалифицирана и ефикасна държавна служба в средносрочен план, както и да се осигури ефективно прилагане и привеждане в изпълнение на acquis, когато България се присъедини към Европейския съюз.
Общият процес на реформа на съдебната система продължава в съответствие с План 2002. По-специално, измененията на Конституцията относно статута на магистратите представляват стъпка напред. Други законодателни мерки целят намаляване продължителността на съдебните процедури и засилване на съдебния контрол за изпълнение на решенията. Въпреки това, обаче са необходими допълнителни усилия за реорганизиране на Следствената служба като част от изпълнителната власт, в съответствие с най-добрите практики в държавите-членки. Необходимо е България да гарантира, че бюджетът за съдебната система е адекватен за гладкото й функциониране.
Корупцията остава проблем и България следва да положи съществени усилия за изпълнение на мерките в това отношение. Борбата срещу корупцията остана на високо място в политическия план и допълнителни мерки бяха приети в този контекст.
България продължава да зачита правата на човека и основните свободи.
Правната рамка за убежище и закрила на детето се подобри значително. Въпреки това, обаче условията на живот на децата, настанени в институции, се промениха в незначителна степен през

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

предходната година. По отношение на хората с психически увреждания необходимата законова рамка все още липсва, особено забрана на произволно задържане в специализирани институции. Въпреки някои усилия за справяне със ситуацията, условията на живот в институциите за хора с психически увреждания са трудни и възможностите за рехабилитация и терапия са оскъдни. Необходими са по-нататъшни усилия за справяне със ситуацията по отношение на унизителното отношение от страна на полицията и трафика с хора. В областта на социалните и икономически права може да се отбележи значителен напредък по отношение на равните възможности и антидискриминацията.
План за действие за изпълнение на "Рамковата програма за интегриране на ромите в българското общество" представлява положителна стъпка, като беше осигурена специфична бюджетна подкрепа за мерките в областта на антидискриминационната политика, образованието, културата, жилищното настаняване, заетостта и социалната защита. Сериозни и устойчиви усилия са необходими за борбата с дискриминационното отношение и поведение, както и да се подходи към широкоразпространено неблагоприятно социално положение, в което се намира ромската общност".
Разделът прави оценка на развитието в България от гледната точка на политическите критерии от Копенхаген, включително цялостното функциониране на изпълнителната власт и съдебната система в страната. Това развитие е тясно свързано в редица отношения с промените в способността на България да прилага достиженията на правото на ЕС, особено в областта на правосъдието и вътрешните работи. По-конкретни данни за развитието на способността на България да прилага достиженията на правото на ЕС в областта на правосъдието и вътрешните работи могат да се намерят в съответната част *(Глава 24 – Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешните работи*) в част Б, точка 3.1 от настоящия доклад.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

България постигна стабилност на институциите, които гарантират демокрацията и правовата държава. Това е заключението в Становището от 1997 г. и последващите Редовни доклади и се потвърждава от развитието през последната година. В този раздел се посочват най-важните промени след датата на предходния Редовен доклад.
Бяха проведени местни избори в 263 общини на България през м. ноември 2003 г. Общите избори за 40-то Народно събрание ще се проведат през пролетта на 2005 г.

Народно събрание

Народното събрание продължава да работи задоволително. Общият законодателен процес напредва стабилно с добри резултати с оглед бъдещо уеднаквяване с достиженията на правото на ЕС. Народното събрание проведе извънредни сесии, за да ускори приемането на всички спешни закони, свързани с европейската интеграция на България.
С формирането на две нови парламентарни групи, сега съществуват 7 политически групи, представени с 240 места в Парламента. Тази реорганизация на парламентарните групи причини временно отлагане на приемането на законодателство, свързано с присъединяването.
Дирекция "Законодателна дейност и европейско право" допринесе с правната си компетентност в областта на привеждането в съответствие на достиженията на правото на ЕС в целия законодателен процес в Парламента, главно посредством подпомагане на парламентарните комисии. През последните две години осигуряването на такава компетентност беше особено засилено между две заседания на Парламента. Парламентарните комисии и членовете на Парламента също се стремят активно да търсят консултации от експертите в Дирекция "Законодателна дейност и европейско право". Нейният екип се състои от 23 члена, в сравнение с 21 през миналата година. Трябва да се обръща внимание на обучението и задържането на квалифицираните кадри.
Правната рамка за създаване на институцията на омбудсмана влезе в сила през м. януари 2004 г. Парламентарният омбудсман и неговият заместник ще отговарят за разследване на нарушения на гражданските права и свободи от държавни и общински органи и техните администрации, както и от лица, които предоставят публични услуги. Въпреки това обаче, Народното събрание не успя да избере омбудсман през периода, обхващащ доклада, независимо от това, че разпоредбите на закона изискваха избор до края на м. март.

Изпълнителна власт

По време на отчетния период българските власти се задължиха да подготвят своята администрация за членство в ЕС въз основа на правителствената политика за модернизация на държавната администрация, както беше заложено в осъвременената Стратегия за модернизация на държавната администрация, приета през м. септември 2003 г. и нейния осъвременен План за действие.
Правителството извърши функционален преглед на държавната администрация в началото на 2004 г., за да насочи нейните приоритети и функции, но това все още не е приведено в законодателни изменения за преразглеждане на **правителствените структури.** Кабинетът има 21 министри (3 от тях са заместник министър-председатели), в това число е и Министър-председателят. Няма персонални промени на ниво министри през отчетния период, но има някои промени на ниво заместник-министри, чрез пренасочване и уволнение.
Специфичните структури за координиране на европейската интеграция продължават да функционират добре. През последната година европейската интеграция беше главна платформа за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

процеса на правене на политики на правителството предимно чрез Съвета за европейска интеграция, който взима крайните решения по всички въпроси от европейската интеграция. Структурите за интегриране към ЕС бяха координирани от миналата година насам от заместник министър-председателя по европейските въпроси, който отговаря за наблюдението и координирането на правителствената политика, свързана със задълженията, които произтичащи от членството в ЕС и в НАТО, и който отговаря също и за реформата в държавната администрация. Единствената промяна тази година в структурите, свързани с европейската интеграция е създаването в Министерството на външните работи на Дирекция "Комуникационна стратегия", която все още трябва да докаже своята оперативност.
Координацията между министерствата, по-конкретно между администрациите на работно ниво, по въпросите, които не са свързани с ЕС, е нестройна. Общо взето, ще бъдат необходими допълнителни усилия, предимно в процеса на правене и координиране на политики, както и политиката за човешките ресурси, ако България иска да постигне амбициозната цел на стратегията за реформа, което означава да има квалифицирана и ефикасна държавна служба в средносрочен план.
Въпреки че, реформата на **държавната администрация** е приоритет за правителството, структурите, отговарящи на нейната подготовка и изпълнение, са ограничени: Министърът на държавната администрация няма министерство, но получава подкрепа от дирекцията в Министерски съвет с персонал 13 служители. Няма друг централен или координиращ орган, който да отговаря за реформата на държавната администрация или за управлението на държавната служба. Много усилия все още са необходими за подобряване на управлението на структурите в българската администрация. Доклад за дейността на администрацията се публикува всяка година. Той е основа за оценка на ефикасността на държавната администрация и за необходимите бъдещи промени. Докладът от 2003 г. съдържа препоръки за подобряване на организацията на работата на държавната администрация, административния капацитет за изпълнение на достиженията на правото на ЕС и достъпът до публична информация. Той разглежда също въвеждането на информационните технологии и антикорупционните мерки.
Предвидените изменения и допълнения в Закона за администрацията, разработени inter alia, за да разяснят ролята на кабинетите в държавната администрация, все още не са приети. Имаше няколко доклада, подчертаващи пропуските в съществуващото законодателство, които насърчаваха България да приеме задълбочена законодателна рамка, с оглед засилване ролята на закона и да гарантира принципа за законност в работата на администрацията. Важна стъпка напред беше постигната с приемането на измененията и допълненията на Закона за държавния служител в началото на м. октомври 2003 г., който влезе в сила през м. януари 2004 г. Освен по-прецизната дефиниция на статута на държавния служител, те осигуряват въвеждане на задължителна конкурентна селекция за новопостъпващите на държавна служба и засилване на принципа на заслугите при назначаването и оценката на изпълнението.
Измененият и допълнен закон също така, съдържа изисквания за нова класификация на позициите в държавната администрация, включително позициите на регионално и общинско административно ниво. Единен класификатор на позициите в администрациите беше приета през м. март 2004 г. Тя опростява и определя изискванията за различните категории и нива в администрацията. Обхватът на позициите на държавните служители беше значително разширен. Наредба за провеждане на

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

конкурси за държавна служба беше приета през м. януари 2004 г., която определя процедурата за провеждане на конкурса за назначаване на държавни служители.
Система за оценка на изпълнението беше въведена във всички институции на държавната администрация, както беше планирано предварително. Всички държавни служители преминаха през пълна оценка на тяхното изпълнение в края на м. декември 2003 г.
Успехът на изменения и допълнен закон за осигуряване на отчетна ефикасна и независима държавна служба, включително на регионално и общинско ниво, ще се нуждае от оценка след първата година на влизането му в сила. По-специално различни разпоредби, отнасящи се до държавната служба, като например, Кодекса на труда, Законът за местно самоуправление и местна администрация и други закони, както и специфични правилници, съществуващи в някои клонове на администрацията, като полицията, съдебната система и дипломатическия корпус, следва да бъдат хармонизирани с новата законова рамка.
През отчетния период общият брой на държавните служителите продължи да нараства и достигна 25 959 служители до края на 2003 г., което съответства на увеличение от около 10,2% в сравнение с 2002 г., и 41,8% в сравнение с 2001 г. Увеличението засегна предимно новосъздадените или преструктурирани административни структури. Относителният дял на държавните служители е 32% от всички служители в държавната администрация. Общият брой на служителите в българската държавна администрация през 2003 г. беше 81 062 служители.
Измененията на системата за заплащане, основани на индивидуалното изпълнение на държавните служители, бяха въведени през м. януари 2003 г. и сега се прилагат в българската администрация. Прилагането на тази политика е в парвомощията на отделните министри (с малко прозрачност в някои случаи), а някои министерства въведоха допълнителни материални стимули. Беше въведена системата на допълнителните материални стимули за служителите, работещи в сферата на европейската интеграция, и пред-присъединителните фондове. Бяха определени минимални и максимални заплащания за всяка служба в администрацията. Въпреки това, заплатите в публичния сектор все още остават относително ниски.
Друг приоритет на програмата за реформата е обучението, а новият Закон за държавния служител предвижда 0,8% от бюджета за заплатите на държавните служители да бъде използван за обучителни цели. Институтът за публична администрация и европейска интеграция е главният орган за обучение, заедно със специализираните институции, като Школата за публични финанси, Училището за магистрати, Полицейското училище, Дипломатическия институт и др. Институтът организира задължително обучение за новопостъпилите държавни служители, както и специализирано обучение по въпросите на европейската интеграция. Общият брой персонал, който е преминал обучение през 2003 г., възлиза на 20 158 души, от които около 7 000 души – чрез Института.
Беше постигнат напредък в изпълнението на Стратегията за електронно правителство чрез приемане през м. март 2004 г. на План за действие за периода 2003-2005 г. за насърчаване развитието на нови електронни услуги за гражданите и бизнеса. Необходимо е да се обърне внимание на развитието на кохерентна и последователна политика по отношение на обществените поръчки и употребата на информационните технологии в администрацията.
Прозрачността на **законодателния процес** продължи да се подобрява благодарение на по-систематичните консултации с гражданското общество и икономическите и социалните

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

партньори, въпреки факта, че няма официално хармонизиран механизъм за консултации в подготовката на ново законодателство. От миналия Редовен доклад има няколко добри примера за сътрудничество с гражданското общество, а именно – в социалната сфера и в борбата срещу корупцията *(вж. Раздел за гражданските и политически права)*. Повече усилия са необходими за разпространение на информацията относно членството в Европейския съюз сред цялото общество.
За местната администрация отговорят общините. България има 263 общини, които са юридически лица със отделен бюджет и собственост. Кметовете и общинските съвети се избират пряко от местната общност. Правителството е определило работна група, която отговаря за подготовката на нов Закон за децентрализацията. Необходима е по-голяма яснота по отношение на съответните компетенции и бюджети на централните и местни администрации. Въпреки известна подготвителна работа и проучване на изпълнимостта, не може да се отчете напредък по време на отчетния период. Следва да се даде приоритет на разработването на стратегическа политика, насочена към местните и регионалните администрации. Повече внимание следва да се обърне на изпълнението на достиженията на правото на ЕС на регионално и местно ниво.

Съдебна система

Структурата на българската съдебна система и функциите и компетенциите на Конституционния съд не се промениха от миналия Редовен доклад.
По време на отчетния период България продължи процеса на реформа и редица важни законодателни актове бяха изменени и приети.
Редица нови изменения и допълнения на Закона за съдебната власт влязоха в сила през м. април 2004 г. Измененията и допълненията отчитат промените на Конституцията, въведени през м. септември 2003 г., относно фиксирания срок за служба за ръководни длъжности в съдебната система, имунитета и несменяемостта на магистратите.
Измененията и допълненията също осигуряват по-ясни правила по отношение на назначенията и повишаването на магистратите и за установяване на две нови комисии към Висшия съдебен съвет, Атестационна комисия и Комисията по предложенията, които имат правомощия за назначаване и уволняване на ръководители от администрацията на съдебната система. Законът изрично определя ръководните длъжности в съдебната система, както и тяхното избиране и мандат. Въвеждащи наредби за атестиране на магистратите и за правилници за провеждане на конкурса за магистрати също бяха приети. Има положително развитие по отношение на въвеждане на целите и прозрачна система за назначаване чрез промените в Закона за съдебната власт, внесен миналата година. Общ конкурс за избор на магистрати беше проведен през първата половина на 2004 г., на който се явиха 1 977 кандидати.
Други законодателни актове бяха приети, като измененията и допълненията на Наказателния кодекс през м. март 2004 г. (квалификация на престъпленията), Закон за кадастъра и имотния регистър, както и Закон за промените в Конституционния съд (въвеждане на превантивни мерки срещу незачитането на закона).
Редица промени се състояха през отчетния период по отношение на ръководните длъжности в съдебната система поради изтичане на няколко мандата. Мандатът на Председателя на Върховния административен съд, както и на 22 члена на Висшия съдебен съвет, приключи през м. декември 2003 г. След няколко неуспешни опита Председателят на Върховния административен съд беше избран през м. март 2004 г. със 7-годишен мандат. Членовете на Висшия съдебен съвет бяха

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

избрани през м. декември 2003 г., като 11 са от квотата на Парламента и 11 от съдебната система с 5-годишен мандат. Всички членове от парламентарната квота бяха избрани от редовете на парламентарното мнозинство. Промени в по-нисшите съдилища също се състояха въз основа на решения на Висшия съдебен съвет. Въпреки някои нови заповеди за назначения на висшите магистрати *(вж. по-горе)*, се намесиха политически съображения за редица предложения и задължителните атестации на кандидатите не винаги бяха прилагани обективно. Необходима е независимост на съдебната дейност от политическа намеса като гаранция за правовата държава.
Бюджетът на съдебната система беше увеличен с 44% в Закона за държавния бюджет за 2004 г., в сравнение с бюджета, гласуван предишната година. Броят на магистратите, съдия-изпълнителите и съдиите по вписванията остана почти същия, както миналата година. Общият брой на назначените съдии е 1 478 от общо 1 558 съществуващи длъжности, сравнени с 1 469 от 1 550 длъжности през предходната година. Назначаването на съдебните помощници, функция, създадена през м. януари 2003 г., остана ограничено до Върховния касационен съд и Върховния административен съд. Съдебната система можеше да се ползва от увеличаване на съдебните помощници също и в други съдилища.
Щатът на Администрацията на Висшия съдебен съвет се увеличи от 38 на 58, от които до средата на 2004 г. са заети 53 длъжности. През м. юни 2004 г. Висшият съдебен съвет прие комуникационна стратегия, както и нов правилник за организацията и дейността на администрацията. Все още липсват подходящи помещения, което възпрепятства присъствието на журналистите на съвещанията на Съвета, които са публични.
През предходната година средната заплата на съдиите се увеличи с 16,5%, за прокурорите с 18%, а за следователите с 22,5%. Средно възнаграждението на магистратите е значително по-високо от това в публичния сектор в абсолютни стойност и степен на увеличение. Условията на работа на съдиите, прокурорите и следователите и съдебния състав продължиха да се подобряват, но все още остават трудни в повечето случаи. Въвеждането на информационни технологии в подкрепа на реформата продължава по програма, която е до 2007 г. Няколко съдилища, по-специално Върховният административен съд, вече са оборудвани адекватно.
Националният институт на правосъдие беше основан през м. декември 2003 г. под финансова и организационна отговорност на Висшия съдебен съвет. Той поема функциите на предишния неправителствен Център за обучение на магистрати, като осигурява обучение за съдии, прокурори и следователи. През отчетния период 380 участници са преминали специализирано обучение по право на ЕС. От началото на тази година всички новоназначени магистрати трябва да преминат 6-месечен курс на обучение преди да поемат своите задължения.
На практика няма хармонизирана статистика на национално ниво относно функционирането на съдебната система, и по-специално за средната продължителност и естеството на правните процедури. Събирането на статистически данни е разпределено в отделните съдилища и разделението на отговорностите между Висшия съдебен съвет и Министерството на правосъдието в тази област остава неясно.
Системата за изпълнение на съдебни решения се нуждае от основно преразглеждане, тъй като само 1/8 от дължимите глоби са фактически събрани. Неизпълнението на съдебни решения омаловажава ефективността на правовата държава и може да засегне гражданските дела, свързани с изпълнението на достиженията на правото на ЕС. Следва да бъде въведена подходяща система за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

мониторинг.
Въпреки законодателните и административни подобрения, значителни усилия все още са необходими за промяна на функционирането на съдебната система на практика. Краткосрочните приоритети на стратегията за съдебната реформа са изпълнени отчасти в определените срокове. Въпреки постигнатия напредък по отношение на имунитета на магистратите (вж. по-горе), няма развитие, което може да се отчете по отношение на ревизиране на правилата за имунитет на следователите и прокурорите. Предстоят важни предизвикателства, особено по отношение на гражданските и наказателните процедури и структурите на българската съдебна система.
Малък напредък беше отбелязан по отношение на реформата на досъдебната фаза. По-нататъшно укрепване на прокуратурата е необходимо, включително преразглеждане на структурите и работните методи. Последните доклади потвърждават, че съществуват сериозни структурни проблеми по отношение на независимостта от външен натиск на българските следователи, дублиране на дейности и сложност на настоящата наказателна процедура. Съществени отлагания поради чести връщания на дела за разследване и във фазата на предварителното разследване влияят отрицателно на капацитета на България да преследва организираната престъпност и корупцията. Също така, няколко съдебни решения на Европейския съд за правата на човека напоследък ни показват, че неколкократни прехвърляния на дела между различните власти затрудняват изискванията за сроковете, съгласно Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. За да се приведе в съответствие функционирането на досъдебната фаза с най-добрите практики на ЕС, България трябва да увеличи усилията си, за да задълбочи реформите в тази област, като осигури преразглеждане на законодателната рамка, включително нов Наказателно-процесуален кодекс, изменения и допълнения в Закона за съдебната власт и задълбочена оценка на необходимостта за изменение на съответните разпоредби в Конституцията. За по-голяма ефикасност в досъдебната фаза, ролята на разследващите магистратите следва да бъде преразгледана и ограниченията в тяхната сфера на материални компетенции следва да бъдат въведени. Ролята и позицията на други ключови участници в досъдебната фаза, като на полицията и прокуратурата, следователно също трябва да бъдат ревизирани по отношение обхвата на задачите им и ресурсите.

Мерки срещу корупцията

Извършените от национални и международни организации прегледи и оценки потвърдиха, че корупцията все още се възприема като сериозен проблем, въпреки че не съществуват доклади за влошаване на обстановката. Прекалено рано е да се оценява степента, до която промените в законодателството са въздействали ограничително по отношение овладяването на общото ниво на корупция, но някои доклади споменаха за първи признаци на спад на дребна корупция в рамките на митническите власти, в полицията и в съдебната система. Образованието и здравния сектор също се считат за най-корумпираните сектори в администрацията. Корупционният натиск продължава да е значим за бизнес отраслите, в които скорошни проучвания показаха ситуации, свързани с корупция в областта на издаването на разрешителни или кредити, и в области, свързани с избягването на данъци и обществени поръчки. Не са на лице надеждни проучвания за нивото на корупция на местно ниво (общини). От началото на 2003 г. събирането и обработката на статистическа информация относно присъдите за подкупи правят разграничение между активни и пасивни подкупи в частния и обществен сектор, упражняване на натиск и злоупотреба със

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

служебно положение. Общо 322 дела са били разгледани от съда, от които по 88 има произнесени решения, най-вече за злоупотреба със служебно положение и за активен подкуп. През отчетния период, допълнителни законодателни актове и наредби бяха приети и изменени, и допълнени, с цел продължаване привеждането в съответствие на законодателната среда с международните стандарти в областта на борбата срещу корупцията. Промените в Закона за държавния служител, приети през м. ноември 2003 г. съдържат определение на ситуациите, свързани с разкриване и избягване на конфликт на интереси и от страна на държавните служители *(виж по-горе)*. Новият Закон за обществените поръчки влиза в сила през м. октомври 2004 г. и въвежда нова институционална уредба и принципи, в съответствие с достиженията на правото на ЕС *(виж също Глава 1 – Свободно движение на стоки)*. Секторът на здравеопазването бе изключен от този закон. След публикуването през миналата година на Доклад за прилагането на Национална стратегия за противодействие на корупцията (2001 г.), през м. декември 2003 г. правителството прие осъвременен План за действие за периода 2003-2005. Неговата цел е да бъде извършено изграждането на институционалната и правна среда, която има за основа принципите и стандартите на ЕС. В него се набляга на дейностите по превенция на корупцията и на усъвършенстване на контрола, и са включени специфични секторни стратегиите за здравеопазването и образованието. Въпреки това, той не обхваща корупцията на високо местно ниво. Все още е малка прозрачността по отношение личните интереси на висшите служители на изборни длъжности и по отношение финансирането на политически партии и предизборни кампании.
През м. февруари 2004 г., Висшият съдебен съвет (ВСС) прие стратегия за борба с корупцията в съдебната система. В нея се акцентира върху засилването на административния капацитет за контрол срещу измамите. Последва приемане, през м. март, на Професионален и етичен кодекс на съдиите, в съответствие с Европейската харта за статута на съдиите. През м. юни 2004 г. бе приет и Кодекс за поведение на служителите в държавната администрация. Подготвя се също кодекс за бизнес средите. Закон за етичните норми в работата на народния представител все още не е приет. Като цяло подходът, предприет от българските власти в борбата срещу корупцията оставя настрана необходимостта от предприемане на специфични мерки в борбата срещу корупцията на високо ниво, в политическите, местните и бизнес средите.
Институционалната основа в областта на борбата срещу корупцията бе допълнително консолидирана. Междуведомствената комисия, председателствана от Министъра на правосъдието, бе натоварена, през м. февруари 2003 г., с координирането и контрола върху прилагането на Националната стратегия и Плана за действие. Бяха създадени специализирани органи за предварително разследване към Върховна касационна прокуратура. През м. ноември 2003 г. към ВСС бе създадена Комисия за борба с корупцията. Нейната задача е да определя политиката в областта на борбата с корупцията в съдебната система като в нейните правомощия е и разглеждането на индивидуални жалби. Меморандуми за разбирателство бяха подписани между ВСС, Главна прокуратура и Министерство на правосъдието за обмен на информация относно корупцията. Специални звена в отделните министерства, полицията и граничните служби отговарят за борбата срещу корупцията *(виж също Глава 24: Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешните работи)*. Съдебните процеси за корупция представляват малка част от общия брой дела в наказателния процес. Въпреки това, досъдебните производства по обвинения в корупция нарастват - от 2 253 дела през 2001 г. до 4 458 през 2002 г. и 6 785 през 2003 г. През 2003 г. броят

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

на осъдените лица на първа инстанция по престъпления, свързани с корупция е 431. Българското законодателство, до голяма степен, е в съответствие с Конвенцията за защита на интересите на Европейските общности и нейните Протоколи. Гражданската конвенция за корупцията на Съвета на Европа влезе в сила през м. ноември 2003 г. България ратифицира допълнителния Протокол на Наказателната конвенция относно корупцията на Съвета на Европа през м. декември 2003 г. През декември 2003 г. България подписа Конвенцията на ООН срещу корупцията.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

България продължава да зачита правата на човека и свободите. Такова беше заключението на Становището от 1997 г. и последвалите Редовни доклади, което бе потвърдено през изминалата година. Следващият раздел разглежда най-значимите развития след последния Редовен доклад. България е ратифицирала основните **конвенции** по правата на човека *(виж Приложение I)*. Както бе отбелязано и в предишните Редовни доклади, Българската Конституция инкорпорира Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в българското право и придава на Конвенцията приоритет пред вътрешното законодателство.
Принципът на **не-дискриминация** е въведен в Конституцията. През м. януари 2004 г. влезе в сила обширно антидискриминационно законодателство, чрез който се постигна голямо съответствие с достиженията на правото на Европейския съюз. С него се забранява всяка пряка или не-пряка дискриминация, включително на основа на сексуалната ориентация. Чрез измененията в Наказателния кодекс от м. март 2004 г. се отмениха най-дискриминативните разпоредби, които се отнасят до сексуалната ориентация. Все още предстои създаването на независимия орган, предвиден в закона, а именно Комисията за защита срещу дискриминация, както и, все още, предстои да бъдат разработени критерии за избор на членовете на този орган *(виж също Глава 13 – Социална политика и заетост)*. Досега България не е ратифицирала Протокол № 12 (обща забрана на дискриминацията) на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи.
Законът за **омбудсман** влезе в сила през м. януари 2004 г., въпреки това, обаче, омбудсман не е избран *(виж по-горе)*. В изпълнение на своите задължения омбудсамнът може да разработи предложения и препоръки по отношение нарушенията на правата на човека и свободите, включително и за отстраняването на причинителите им. Омбудсманът действа по жалби на отделни лица, без значение тяхното гражданство, пол, политическа ориентация или религиозни убеждения, като медиатор между административните органи и засегнатите лица.

Граждански и политически права

Продължават да постъпват доклади за **лошо отношение от страна на полицията** по време на арести и, най-вече, по време на разпити. Докладите споменават, че делът на хора от ромски произход, които заявяват, че са жертви на такова отношение в полицейските участъци е значително по-висок от средния. Българските власти продължават да предприемат стъпки спрямо съществуващото положение чрез обучение, а в няколко случая са приложени и дисциплинарни мерки. Въпреки това, според някои доклади, полицейската практика все още не отговаря на изискванията на новото законодателство за забрана използването на огнестрелно оръжие по време на арест, или на вътрешните инструкции за условията за разпит, приети миналата година.
Трафикът на хора – и по-специално на жени и деца с цел сексуална експлоатация – продължава да бъде сериозен проблем в България, която е страна на произход и транзитна зона, и в по-малка степен, крайна цел на такъв трафик. Няма надеждни данни за броя на експлоатираните лица и за броя на изчезналите хора в България.
Важността на трафика на хора се свързва с наличието на организирана престъпност. През тази година е докладвано за няколко арести, свързани с трафик на хора. Въпреки факта, че българското законодателство за борба с трафика на хора претърпя значителни подобрения през изминалата година и, че от 2002 г. в Наказателния кодекс се предвиждат наказания, както за презсграничен, така и за вътрешен трафик на хора, броя на присъдите остава ограничен. Съществува

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

законодателна рамка, която криминализира трафика на хора и цели подобряване координацията между държавните органи и неправителствените организации. Законът за борба с трафика на хора от м. май 2003 г. бе допълнен през м. март 2004 г. с постановление, което формулира правилник за структурата и дейността на Националната комисия за борба с трафика на хора, както и правилник за приютите за временно настаняване и на центровете за закрила и помощ на жертвите на трафика на хора. Въпреки че законът постановява правови механизми и специални институции за защита и подкрепа на жертвите, в действителност все още не съществува схема за защита на свидетелите. Липсата на такава схема препятства политиката на България за успешна борба с трафика на хора. Нужно е да се ревизират структурите за защита на свидетели и жертви, с цел да се гарантира поверителността, както и за изравняване с най-добрите европейски практики по отношение подхода към жертвите. Към настоящия момент осъществяването на превенция и социална реинтеграция на жертвите остава най-вече в ръцете на неправителствените организации, въпреки че през изминалите години е нараснало и осъзнаването на отговорността от страна на националните органи.

Условията в българските **затвори** в голяма степен остават неадекватни, най-вече поради пренаселването и лошите битови условия в по-старите съоръжения. Все пак се полагат усилия за подобряване условията на живот в затворите и другите съоръжения за задържане посредством програми за обновление. През 2002 г. и 2003 г. бяха затворени 9 съоръжения, а през 2004 г. се предвижда затварянето на 13. Бяха построени четири нови сгради, а три затвора бяха ремонтирани. През отчетния период са постъпили и доклади за унизително отношение от страна на охраняващи служители в дисциплинарни съоръжения, най-вече в помещенията за изолация и административни помещения в затворите. Условията при досъдебното задържане са се подобрили, въпреки че броя на жалбите за незаконна употреба на сила от страна на полицията все още остава висок.

По отношение на правната помощ, проведените проучвания сочат ограничено подобрение в достъпа до правна помощ по време на съдебния процес. Значителен брой подсъдими все още се съдят без адвокат на защитата. През отчетния период положението не се е променило във фазата на досъдебно задържане, но приетият през м. юни 2004 г. Закон за адвокатурата следва да гарантира подобрения в достъпа до правосъдие за всички граждани. Досега не е създаден отделен фонд за правна помощ, отделен от бюджета на съдебната система.

В областта на **предоставяне на убежище**, българските власти продължават усилията си изцяло да изпълнят закона от 2002 г., който бе изменен през настоящата година с цел понататъшно привеждане в съответствие с международните стандарти за бежанците. Броят на лицата, които търсят убежище в България остава ограничен. През 2003 г. Държавната агенция за бежанците получи общо 1 549 молби, от които 1 036 получиха отказ. 411 лица получиха хуманитарен статут, а 19 лица окончателно получиха статут на бежанци. *(виж също Глава 24: Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешни работи).*

Продължават да се получават доклади за публични изяви на расизъм и расово мотивирани актове на агресия, най-вече спрямо хора от ромски произход. По-решителни действия от страна на гражданското общество – включително медиите – биха могли да спомогнат за насърчаване на постигане на по-отворен към интеркултурен диалог социален климат, и да предотвратят изблиците на нетолерантност към някои групи, които продължават да бъдат регистрирани.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Свободата на изразяване е гарантирана от Конституцията и законодателството е разработило последващи правни разпоредби. Въпреки това, правната рамка спрямо клеветата и оклеветяването, описани в предходните доклади не е променена. Клевета от страна на журналист продължава да се счита за престъпление според Наказателния кодекс и се наказва с глоби до 7 000 евро. Броят на случаите, които са достигнали до съда се е увеличил и, въпреки че само няколко от тях са завършили с осъждане на журналисти, заплахата от преследване води до авто-цензура.
По отношение на аудио- визуалните медии, все още не е разработен механизъм за публично финансиране чрез лицензни такси, предвидени в настоящото законодателство, което препятства пълната независимост на Съвета за електронни медии, органът, който регулира радио- и телевизионната дейност. Деветчленният състав на Съвета за електронни медии се избира с квоти на Народното събрание и на Президента. През м. март 2004 г., Генералният директор на Българската национална телевизия бе освободен от длъжност с решение на Съвета за електронни медии, поради лошо управление. Доклади поставят въпроса за ефективната независимост на съвета и сочат, че обществените радио- и телевизионни оператори се нуждаят от допълнителни защитни мерки срещу политическо влияние. Съветът трябва да докаже способността си да взема прозрачни, аргументирани и безпристрастни решения, и следва да засили административния си капацитет *(виж също Глава 20: "Култура и аудиовизия")*.
След решението на Европейския съд по правата на човека от м. декември 2003 г. по делото *Янков срещу България*, следва да се предприемат мерки за предотвратяване на унизителното отношение към задържаните лица и да се осигурят гаранции за спазване на тяхното право на свобода на изразяване.
По отношение **свободата на вероизповеданията**, липсата на ясни процедурни указания в Закона за вероизповеданията, доведе до някои трудности свързани с прилагането на изискванията за регистрация на местно ниво. През м. юли 2004 г. изпълнителната власт се намеси с полицейско участие в повече от 200 източноправославни църкви на основание конфликт относно реституцията на собствеността на Българската православна църква, която се е разделила през 1992 г. Някои духовници бяха временно задържани. Правата на собственост на местните църкви следва да бъдат изяснени.
Правото на **свобода на събиранията и сдружаването** се спазва в задоволителна степен в България. Гражданското общество продължава да играе значителна роля в обществения живот. Редица обществени частни консултативни органи като Националния съвет за рехабилитация и социална интеграция, Съвета за социално подпомагане и Националния съвет за закрила на детето са насочени към привличане на неправителствени организации в подготвителната фаза на законодателния процес. България следва да положи повече усилия за насърчаване развитието на неправителствените организации и да насърчи тяхното участие в подготовката за присъединяване.
През отчетния период, **Европейският съд по правата на човека** се произнесе срещу България в четири дела за нарушения на член 3 (забрана на изтезания или нечовешко, или унизително отнасяне или наказание) и по 3 дела за нарушение на член 5 (право на свобода и сигурност).

Икономически, социални и културни права

Напредъкът във връзка с приемането на обща нормативна уредба за **равните възможности** продължава с влизането в сила на изчерпателно антидискриминационно законодателство през м. януари 2004 г. *(виж по-горе)*. Транспонирането на достиженията на правото на Европейския съюз

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

продължи да напредва чрез измененията в Кодекса на труда, приети през м. юни 2004 г., които целят въвеждането на достиженията на правото на Европейския съюз за отпуск за майчинство/бащинство и за бременни работнички. Още повече, те отменят забраната за нощен и извънреден труд за някои категории жени. В началото на 2004 г. към МТСП бе създадена Консултативна комисия за равните възможности на жените и мъжете, която отговаря за разработването, координацията и изпълнението на държавната политика в тази област. Бяха отменени и някои забрани за набор на жени на редовна военна служба *(виж Глава 13: "Социална политика и заетост")*.

Жените са представени в основите институции на обществения и политически живот в България, въпреки че присъствието им на изборни длъжности остава понякога доста скромно. Броят на жени в Народното събрание е 63 от общо 240 депутати.

В състава на Правителството има пет жени от общо 21 министри, 16 жени са заместник-министри от общо 50. Само 7% от областните управители са жени. Все пак относителният дял на жените в управлението на държавната администрация, където те са над 42% от директорите и над 52% от началник-отделите, е по-голям.

През отчетния период в областта на **правата на децата** бяха приети множество стратегии, планове за действие и нормативни актове, най-вече насочени към успешно прилагане на съществуващия Закон за закрила на детето. Национална стратегия и програма за закрила на детето 2004-2006 цели да гарантира условия за провеждане наблюдението на правата на детето. Известен напредък бе постигнат в изпълнението на План 2003-2005 за намаляване броя на деца, настанени в институции, посредством изработването на методи за превенция на изоставянето на деца, както и чрез подобряване на координацията между агенциите за помощ на местно ниво.

Положението, обаче, на специализираните училища към Министерството на образованието и науката не е обхванато от Закона за закрила на детето, нито от Плана за деинституционализиране.

По време на отчетния период бяха приети Национална стратегия и План за действие за закрила правата на уличните деца. Те са насочени към усъвършенстване на превантивната работа и модерни социални услуги, като семейно планиране, консултативни и дневни центрове. През м. ноември 2003 г. бе прието въвеждащо законодателство за подобряване качеството на предоставяните услуги за деца, настанени в институции и за предоставяне на възможности за преместване в семейна среда. Все още, обаче, настаняването в семейна среда е практически на ранен етап.

Като цяло бе постигнат съществен напредък в приемането на законодателна рамка, свързана с благосъстоянието на децата. Въпреки немалките усилия, условията за живот на децата, настанени в институции, в някои случаи продължава да бъде неадекватно.

Няма широк подход към затварянето на институции на основа на постигнатите критерии и към развитие и насърчаване на алтернативни форми за грижа. Броят на децата, настанени в институции, продължава да определя разпределянето на средства към тези структури, което не дава необходим стимул за деинституционализиране.

Институционалната уредба на закрилата на детето е твърде сложна. Тя включва пет министерства, както и две агенции (Държавната агенция за закрила на детето и Агенцията за социално подпомагане) и техните местни структури, най-вече в общинските дирекции за социално подпомагане, към които има отдели за закрила на децата, с оскъдни ресурси. Въпреки

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

отговорността за мониторинг от страна на Държавната агенция за закрила на детето, компетентността на този орган продължава да бъде ограничена, а координационната му функция е необходимо да бъде разширена; липсва достатъчна яснота и в пълната и крайна отговорност за благосъстоянието на децата.
Правилата за осиновяване на български деца бяха променени посредством изменения в Семейния кодекс, както бе отчетено миналата година. Осиновяването извън страната е позволено, само ако са изчерпани всички възможности за настаняване при сродници и семейни приятели или за настаняване при приемни семейства, и три български кандидати са отказали да вземат детето в рамките на шест месеца. Все пак, липсва национална база данни за деца, които потенциално могат да бъдат осиновени и на национален регистър за подходящи приемни семейства.
Първите процедури, последвали новия закон, започнаха през м. януари 2004 г. и все още е твърде рано да се прецени степента, до която промените в законодателството за осиновяване са въздействали върху броя на международните осиновявания, който остава висок според някои източници. България трябва да продължи усилията си за прилагане разпоредбите на Семейния кодекс, приет през 2003 г., в интерес на детето.
Бяха предприети мерки за подобряване положението на **хората с увреждания** *(вж. Глава 13, Социална политика и заетост)*. Въпреки че съществува широко политическо внимание, насочено към промяна от медицински към социален модел на грижи, най-вече от институционализирани грижи към обществени услуги, съответната стратегия и план за действие остават твърде неясни в конкретното изпълнение и подходящо финансиране.
Някои институции за хора с психически увреждания бяха затворени, но недостатъчно внимание бе отделено на създаването на обществени форми на обслужване. Условията за живот в значителен брой психиатрични институции и домове за социални грижи за хора с психически увреждания продължава да бъде неадекватно, с оскъдни възможности за рехабилитация и терапия. Методите за диагностика са твърде неточни и не се прави преразглеждане на диагнозите от решенията за настаняване. Продължават и докладите за лошо отношение.
Европейският съд по правата на човека, произнасяйки се по делото *"Върбанов срещу България"*, откри недостатъци относно предоставяне на процедурни гаранции (медицинска експертиза и съдебен контрол) по време на задържането в психиатрични институции. Новият Закон за здравето, който включва глава за психичното здраве, бе приет от Народното събрание през м. август 2004 г. и той е в съответствие с изискванията на Европейската конвенция за правата на човека в частта й за задържане на психично болни лица. Новият закон ще влезе в сила през м. януари 2005 г. и необходимите правила ще бъдат въведени. Освен това, през м. юли 2004 г. бяха приети стратегия и план за действие за психично здраве 2004-2012 г. Значителни усилия, включително и точно разпределяне на финансови ресурси, ще бъдат необходими, за да се изпълнят ефективно намеренията, заложени в тези документи.
По **социалните права**, бе постигнат напредък в определянето на организациите на работници и работодатели на основа критериите на Кодекса на труда. Както е по-подробно описано в *Глава 13: Обща политика и заетост*, тристранният и, най-вече, двустранният социален диалог ще спечели като се задълбочи. През м. ноември 2003 г. бе създаден Икономическия и социален съвет като независим консултативен орган по икономически и социални въпроси, който включва, както социалните партньори, така и гражданското общество. България е страна по ревизираната

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Европейска социална харта.

Права на малцинствата и закрила на малцинствата

Хората, принадлежащи към етническите и културни малцинства и, най-вече, към **ромската общност**, продължават да бъдат маргинализирани. Изпълнението на Рамковата програма за равноправно интегриране на ромите в българското общество все още е в своите ранни етапи и продължава да съществува широко разпространено неравенството, както и *de facto* дискриминация в образованието, заетостта, достъпа до здравеопазване и достъпа до обществени услуги, подчертани в миналогодишните доклади. Продължават да постъпват доклади за полицейска злоупотреба срещу хора от ромски произход.

Започна изработването на дългосрочен план за действия по инициативата "Десетилетие на ромското включване". Съществуващият План за действие 2003-2004 за изпълнение на Рамковата програма, предвижда по-специфични дейности, времева схема и бюджет за изпълнението му. Въпреки това, в ключови области, като образованието, здравеопазването, жилищното настаняване не се предвиждат никакви адекватни законодателни реформи. Някои от целите на този план, включително онези, които се отнасят до сегрегирано образование, не са финансово обезпечени. Броят на действията, които се отнасят към заетостта, споменати в Плана, не са специално насочени към хората от ромски произход.

Въпреки изчерпателната антидискриминационна нормативна уредба, която е в сила от м. януари 2004 г. *(виж по-горе)*, предвижданата от закона независима Комисия за защита от дискриминация все още не е създадена. Съответно ефективността на този закон остава тепърва да бъде преценявана. Все пак, през м. юли 2004 г. местен съд произнесе решение, основаващо се на този закон, за компенсация на лица от ромски произход, по случаи на дискриминация в достъпа до услуги.

През м. юни 2004 г. бе приета стратегия, насочена към училищното образование на деца от малцинствата. Изменения в Закона за образованието от м. септември 2002 г., предвиждащи задължително безплатно предучилищно обучение, влязоха в сила с началото на учебната 2003-2004 г. De facto сегрегираното образование остава на някои места главната пречка за достъп на деца от ромски произход до качествено образование. Значителен брой ромски деца с нормално психическо развитие продължават да бъдат настанявани в специализирани училища поради зле контролираното оценяване. Министерството на образованието и науката издаде инструкции за десегрегация на децата от ромски произход в училищата през 2002 и 2003 години. Изглежда, обаче, че няма достатъчна решимост да се разработи специфична политика в тази област от краткосрочен до дългосрочен план. Въвежда се длъжността помощник-учител като медиатор между децата от малцинствата и техните учители в интегрирани предучилищни групи в детските градини, в подготвителните и първите класове на началните училища. Досега, обаче, задачите и отговорностите на тяхната мисия остават недостатъчно ясни. Някои доклади сочат, че практическото изпълнение среща финансови пречки. Значителен брой национални програми за заетост, насочени, inter alia, към дългосрочната безработица сред хората от ромски произход, продължават своето действие, като например, "От социални грижи към заетост", "Заетост чрез подкрепа за бизнеса " и "Красива България".

Въпреки че Рамковата програма призовава за спешни мерки за узаконяване жилищното настаняване на хора от ромски произход, включително чрез изменения в правовата рамка, са

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

предприети само изолирани действия за разработване на зонирани карти. Изчерпателен план, обхващащ цялата страна, за узаконяване на жилищното настаняване на хора от ромски произход, все още не е приет.
Много хора с ромски произход продължават да бъдат изключени от достъпа до здравни услуги. Съществуващата система за финансиране разходите за здравеопазване на безработни роми чрез общинския бюджет среща пречки в най-бедните общини.
Предвижданата стратегия за подобряване жилищните условия за хора с ромски произход не е изработена.
Капацитетът и статутът на държавната структура по проблемите на малцинствата, Националният съвет по етнически и демографски въпроси към Министерския съвет няма необходимите правомощия за ефективна защита правата на малцинствата. Мястото му в българската администрация следва да се изясни. Към настоящия момент на Съвета липсва политическо влияние и персонал, за да изпълни своята мисия.
Като цяло продължават да съществуват инициативи, насочени към положението на ромското малцинство, но ще бъдат необходими съсредоточени и постоянни усилия, преди да се постигне значително подобрение на жилищните условия за хората от ромски произход.
Турското малцинство продължава да бъде интегрирано в политическия живот чрез изборно представителство на национално и местно ниво. Все още има нужда от по-нататъшни усилия за социално-икономическата интеграция на етническите турци и други малцинства, които живеят в икономически неразвити региони.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

След заключението на Комисията в Становището си от 1997 г., че България е изпълнила политическите критерии, страната продължи да засилва и да задълбочава стабилността на институциите си, гарантиращи демокрацията, правовата държава, правата на човека, както и зачитането и закрилата на малцинствата. Тази тенденция бе потвърдена и през изминалата година. България продължава да изпълнява политическите критерии.

Осезаем напредък бе извършен по отношение на реформата на държавната администрация с приемането на измененията на Закона за държавния служител.

Специфичните структури за координиране на европейската интеграция продължават доброто си функциониране и предвид целта, която България си е поставила, а именно да изгради квалифицирана и ефикасна държавна служба до присъединяването си, този напредък следва да обхване цялата държавна администрация. Също така следва да се подобри междуведомствената координация. Следва да се обърне внимание на законодателната рамка относно местните и регионални администрации, които ще играят важна роля при прилагането на *acquis*.

Благодарение на значителните реформи, направени в съдебната система през последните години, подборът и назначаването на съдии също се развиха положително. Въпреки това, някои ключови елементи на реформата на съдебната система остава да бъдат приети. Сложността и ефикасността на наказателните структури, по-специално на досъдебната фаза, будят притеснения. Значителни усилия ще са необходими за подобряване способността на България в борба с организираната престъпност и корупцията, което предполага последващи реформи в структурите на съдебната власт и полицията. България въведе множество мерки в областта на борбата с корупцията, но това все още това е една проблематична област. Необходими са още усилия, включително и за разрешаване на проблемите с корупцията на високо ниво.

България продължава да спазва правата на човека и основните свободи. Допълнителен напредък следва да бъде реализиран в специфични области с цел да се подобри прилагането им на практика. Бе прието изчерпателно законодателство по отношение на борбата срещу дискриминацията, но изискваният от закона независим орган все още не е създаден. Свободата на изразяване се гарантира от закона. Въпреки това, правната рамка по отношение на клеветата и оклеветяването от журналисти трябва да бъде преразгледана. Усилията за подобряване на неадекватните условия на живот в някои затвори и проблемите, свързани с лошото отношение спрямо задържаните, следва да бъдат продължени. Трафикът на хора е сериозен проблем и следва да бъде разрешен.

Нов Закон за здравето следва да обхване по-голямата част от проблемите, свързани с настаняването на хората с психически заболявания. Структурите, отговорни за благосъстоянието на децата, и тяхната координация със съответните министерства следва да бъде засилена.

През последните години бяха предприети усилия за създаването на рамка за регулиране на проблемите, с които се сблъскват малцинствата, но съществуващото положение не се е променило много. Ще са необходими последователни усилия, включително разпределянето на съответните финансови ресурси с цел ефективното прилагане на планираните дейности за борба, по-специално с предразсъдъците по отношение на ромското население.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Index

Chapter 1 : 1. Политически критерии..... p. 1
Chapter 2 : 1.1. Демокрация и правова държава ..... p. 3
Chapter 3 : 1.2 Права на човека и защита на малцинствата..... p. 11
Chapter 4 : 1.3 Обща оценка..... p. 18
Съдържание..... p. 19

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg